

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Sodne razmere.

II.

Minister Koerber je političnim uradnikom zabilil, da se morajo brigati za povzdigo ljudskega blagostanja, zaprečiti škode itd. Ali justica, kjer uradniki vsaj po večjem niso potomci prejšnjih fevdalnih gospodov, katere je država prevzela v svojo oskrbo, ko je nehala gospodarstvo, v katerem so imeli njihovi očetje svoje funkcije — justica rekrutira svoje ljudi največ iz srednjih stanov, iz kmetijskih in meščanskih krogov. Tem ljudem ne bi bilo treba povedati, da imajo skrbeti, da ljudstvo škode ne trpi. Ali škoda se dogaja, škoda se dela, če sodnik narodovega jezika ne zna in ljudstva ter njegovega življenja ne pozna. O tem menda justični možje ne bodo dvomili; političnim se je moralo to posebej povedati.

Včasih so starejši gospodje svetovalci nadsodnje prihajali v naše kraje in občevali s starejšimi in mlajšimi sodniki. Že dolgo ni bilo nobenega mej nas pogledat. Grof Gleispach, kakor mislimo, ste štajerski rojak. Morali bi dobro poznati vse nadsodno okrožje. Ali pojdite sami po deželah okolo, ali pošljite može iz svojega obližja, ki so po starosti, po vedi ter po značaju taki, da bo vsak sodnik v naših mestih in trgih rekel: dobro, ta pride. Saj to menda vendar uvidevate, da si kak svetovalec, ki je prva težavna leta po uvedanju novega civilnega postopnika kakor le mogoče dobro prebil ter pokazal, da mu ni treba inštruktorja, ne bo dal predpisov delati po mlajših ali jednako starih inšpektorjih. Justični uradniki morajo imeti svoje glave, kjer gre za uresničenja prava, zato so neodvisni. Če izgube glave, padejo nizko in kak justični minister moral bi jim potem najnavadnejše pojme uradovanja raztolmačiti tako, kakor jih je Körber raztolmačil političnim uradnikom. Pa tudi mladi naraščaj je treba od blizu pogledati. Ne smete, g. predsednik, misliti, da je Slovenec slab jurist. Dunajska univerza in graška vam lahko pokažete najboljša spričevala in izpraševalne komisije pri vašem

nadsodišču tudi. Pa če le malo večerov ž njimi občujete, boste tu in tam koga zasledili, ki se vam bo v spomin vtisnil. Isto če ste ga videli v njegovem delu. Novi civilni zakon ni šablona, in ljudje, ki imajo s tem instrumentom ravnati, tudi niso mašine, ampak živa bitja.

Vemo, da je doslej dr. Klein vse uravnaval. Ali zdaj je to nehala, zdaj pričakujemo kaj drugega v naših slovenskih krajih. Pred vsem pričakujemo, da nastavlja slovenske rojake sodnike iz slovenskega Štajerja doma, kjer so zrasli, se solali, kjer poznajo vsako žilico življenja tamošnjega ljudstva. Ne gre drugače, če nečete, da vam pri vsakem imehovanju ne kličemo v spomin Körberjevega ukaza političnim uradnikom, ki pa bi bil glade justične administracije naravnost sramoten. Dali ste pred nedavnem mladega sodnika na majhno sodnijo na Gorenjskem, ki bi bil prvi kinč velike sodnije v njegovi domaćiji. Znanje, velika ljubezen do poklica, vsestranska omika, takt, sigurno nastopanje, toplo srce do ljudstva, vse te vrline dičijo tega mladega moža, ki je bil v dosedanem svojem službovanju na Kranjskem pravi ljubljenec višjih uradnikov kolegov. Privoščimo Kranjski vse dobro, ali tam doma taki mlajši ne najdejo prostora. Vemo, da mu gospod grof nimate tako z lahka postaviti na stran vrstnika izmed mlajših sodnikov, nastavljenih na slovenskih štajerskih tleh. Kako bi ga ljudstvo z veseljem sprejelo in kak uzoren sodnik bi mu bil! Ne gre več, ljudstvo prezirati. Gospod grof, ali ne vidite, kako destruktivne moči našo državo razdirajo. Tudi slovenski narod dobiva druge pojme o državnem življenju. Ne pusti si in si ne bo pustil, čim dalje živi na glavo kidati kar bo kdo hotel. Živimo samo enkrat, in država je zaradi državljana na svetu, ne pa narobe.

Javno zastopstvo se nima utikati v administracijo justice. To je le relativno res. Dokler višji justični organi svojo dolžnost storijo, tedaj nima javni zastopnik prava vmes poseči. A nasprotno pa, drugače ga naj bes vzame. Štajerski slo-

vnski poslanci so danes res taki, da z brevirjem v roki okoli po svetu tavajo, dasi brevirja ni resno jemati, če ga drugače država k polnim jaslam ne pripušča. Tem bolj bi vi, gospod grof, morali paziti na to, da deluje justica v naših krajih brez madeža. Vzemite celjske izgrede v predmet preišljevanja. Kolikokrat se je v teh časih na obeh političnih straneh pisalo, govorilo, da ljudje nimajo zaupanja do sodišč. Te prikazni niso hvalne v našem času, one zaslužijo naravnost največjo paznost. Kaj pa še bi bilo v naši Avstriji hvalliti, če justice ne? Še njo vzmimo mej strankarsko sovraštvo in potem smo celo pri kraju. Pa na slovenskem Štajerju dosti ne manjka, da bodo plameni tega sovraštva tudi po vaseh začeli sikati. Samo pred domačinom, pred taktim, vsestransko izobraženim domačinom se ustavi to sovraštvo. Je že tako v tem avstrijskem provincijalizmu!

Kutnogorske epistole.

(Po Havličku priredil za misleče Slovence J. F.)

(Dalje.)

XI.

Tudi ono neprestano ponavljanje o zaslugah katoliške cerkve za umetnost treba pretehtati z potrebno reservo; po eni strani je to res, po drugi pa opažamo, da ni najti nikjer toliko brezokusnih podob in kipov kakor ravno po cerkvah.

Takšno demokratizovanje cerkve, v tem smislu namreč, ko se govori o obiskovanju cerkve, kot edinega umetniškega uživanja ljudstva, in da katoliška cerkev „kot prava mati ubogih pripravljaja svojim otrokom krasne praznike, katerih sta enakomerno deležna kralj in berač“, se glasi sicer zelo lepo, toda smisla nima pravega. Po teh besedah bi si morali predstavljati katoliško cerkev bogato gospo, katera je prišla od Bog ve kod s svojim imetjem, in nam pripravljaja iz lastnega žepa vse te krasne stvari — toda vsak cerkvenik bi nas o nečem drugem poučil, če ne bi to že sami vedeli. Kralj in berač enaka v cerkvi! Seveda, če se to tako misli, da ne morejo za

kralja orglje v višjem tonu piskati ko za berača, ali v tej malenkostni stvari je vendar dobro preskrbljeno za razloček. Kaj ni še nikdo videl v cerkvi prekrasnih baldahinov in dragocenih prestolov, raznih primerno okrašenih oratorjev, bliščečih sedežev za honoracije, posebna mesta za cerkvene dobrotnike, vseh teh najraznovrstnejših dragih preprog in od bogate svile šumečih blazinic — ah, pojdite mi s svojo demokracijo, s svojo enakostjo med kraljem in beračem! Za petak se drugače pokopuje kakor za desetak in maša za goldinar več „zaleže“ ko maša za 60 kr. — Upam, da bo vsak razumen bralec vzel te besede v tem smislu v katerem so govorjene! Pri sedanjih razmerah so seveda take stvari neizogibne, ali radi tega jih še ne moremo odobravati. Da izkorišča ubogi kaplan svoje religijske funkcije, štolnino itd, je oprostljivo pri njegovih razmerah, toda dala bi se ta stvar uravnati s tem, da se ne bi po eni strani tako po nepotrebnem trtilo, in tako nespametno gospodarilo s cerkvenim imetjem, in da bi po drugi strani višji cerkveni dostojanstveniki malo opustili od svojih privilegijev in od svoje prebogato obložene mize dajali in najnižim svojim stanoškim tovarišem. Če bi se enkrat pravično razdelilo cerkveno imetje, ne bilo bi treba zlorabljati verskih funkcij, uničevati njihove velike važnosti in tako škoditi stvari sami, škoditi veri.

V potu svojega obraza je skušal p. Škorpik dokazovati potrebo latinščine v božji službi. Prečuden je dokaz, „da duhovnik ne sme baje lepeti na grudi svoje krajine, da zavzema njegov poklic delokrog celega sveta!“ Vsaka veda velja za ves svet, in nobena ne čepi doma v svojem kotičku, vender se je vsejedno že davno opustila latinščina v vedi, in vse znanosti se goje v domačih, živih, narodnih jezikih. Sicer pa med nami rečeno, bilo bi za religijo in za duhovščino v vsakem oziru bolje, če bi malo več „lepeli na svojih domačih tleh“ in se smatrali za del naroda, ne pa za nekaj posebnega, od naroda popolnoma različnega — za vojsko papeževo.

LISTEK.

Smrtna kazen.

Na Dunaju, 5. svečana 1900.

Nedavno so tu obesili Julijano Hummel, ki je bila po senzacijski obravnavi obsojena na smrt, ker je z nečuvnim trpinčenjem provzročila smrt svoje hčerke. Celih 90 let je minilo med tem in med zadnjim obešenjem ženske na Dunaju. Leta 1809. so javno na višini, kjer stoji znano znamenje, „Die Spinnerin am Kreuz“, ob tržaški cesti zunaj dunajskega mesta, obesili neko branjevko, ki je umorila svojega moža, da bi živela v zvezi s svojim ljubimcem. Od takrat Dunaj ni več videl nasilne smrti zlodejke. Cesarica Elizabeta je od cesarja izpostevala obljubo, da ne podpiše nobene smrtne obsodbe zlodejke, in res bile so vse pomiloščene, dokler je ona živela; a tudi malo zločincev, obsojenih k smrti, je res pretrpelo to grozno kazen, večina pa je bila pomiloščena k ječi za vse življenje.

Tak neobičen slučaj provzročila povsod, zlasti pa na Dunaju med občinstvom živahno razpravljanje, je li smrtna kazen opravičena ali ne. Ko se je med obravnavo izpoznala cinično surova narava Humme-

lovke, ko so se dokazala strašna mučenja ubozega dekliča, ko je strokovnjak izjavil, da so le ta provzročila smrt nedolžnega črviča, in ko kljub temu trinoška mati ni kazala nobenega kesanja, tedaj je marsikdo pritrdil državnemu pravdniku, da je obtoženka slabša od vsake zveri, da ne zasluži nobene milosti, temveč neizprosno pravico — kazen smrti! Le s smrtjo naj poravna neusmiljena mati svojo krivdo!

A danes je le pičlo število onih, ki brezpogojno odobravajo usmrčenje zlodejcev. Večinoma so to pristaši takozvane teorije ostrašenja, ker si obečajo od take smrtne kazni vzgojilno in svarilno moč.

V Novem mestu so v kratkem času obesili že dva zločince; zato je umevno, da se tudi na Kranjskem debatira sedaj mnogo o tem, ali je smrtna kazen koncem XIX. veka umešna ali ne.

V prošlih časih so zagovarjali smrtno kazen — ki je bila takrat razmeroma jako pogosta — baš s „teorijo zastrašenja“; zato so justificirali zločince javno, pred velikim številom gledalcev ter so v oči gled takega pretresljivega trenutka sodniki imeli primerne nagovore. A kljub vsemu temu zlodejstva niso pojemale; ta „teorija zastrašenja“ torej nikakor ni donesla zaželjenega praktičnega uspeha.

Dandanes so smrtne kazni*) v obče redke; zločince obešajo v malem dvorišču, vpričo le malega števila gledalcev, (razen sodniškega osobja in službujočih stražnikov, so prisotni le še časnikarski poročevalci). Na veliko občinstvo torej ne vpliva več gledanje, temveč le poročilo o smrti kazni, — kljub temu se zlodejstva niso pomnožila. Nov dokaz, da „teorija ostrašenja“ nima veljave.

S krščanskega stališča ni možno odobravati usmrčenja, saj pravi Bog, da je ma-

Usmrčenje se vrši v raznih državah različno. Obešajo navadne zločince v Avstriji (vojaške streljajo), na Angleškem, v Turčiji in Zjed. državah. V novejšem času jih v Zjed. državah za poskušnjo tudi usmrčajo z elektriko. Zada v lja jo (garrotirajo jih z železnim obročem) v Španiji. Obglavljajo jih na Francoskem z guilotino in na Nemškem z mečem in sekuro. Streljajo jih v Srbiji.

V Švici je usmrčenje zakonitim potom odpravljeno, a le v nekaterih kantonih; takisto ne usmrčajo zločincev v Portugalu, v Rumuniji in v Holandski; ne usmrčajo pa zločincev tudi v Belgiji in v Italiji, dasi ondi usmrčenje zakonito še ni odpravljeno. V vojaškem zakoniku pa je določena v Italiji smrtna kazen z ustreljenjem v hrbet. Na Ruskem usmrčajo (obešajo) samo politične zločince; vse druge zločince pa odpravljajo v Sibirijo. V Avstriji je bila smrtna kazen pod Jožefom II. že odpravljena, a cesar Franc II. jo je l. 1803 vvedel iznova.

ščenje Njegovo, da si ga ne sme lastiti človek. — Ali pa ni dosmrtna ječa večja kazen nego smrt? Zločinec je res zaprt, ločen od človeške družbe, a ima priliko, da obžaluje svojo pregreho, da se zanjo pokori, torej s krščanskega stališča gotovo jedino pravo. Tudi obče človeško, ljudomilo čustvo je odločno proti smrti kazni, kajti obešenje je vendar-le umor človeka. Res, da zločinec v ječi trpi dostikrat hude duševne muke — telesne so po sedanjih uravnavi, hvala Bogu, odpravljene, — a podana mu je prilika, da poravna svojo pregreho; da morda celo po daljši vrsti let, ako se je vzorno vedel, doseže pomiloščenje in postane zopet vrl člen človeške družbe.

Vsled ljudomilosti so sicer odpravili one tri dni, katere je preje preživel zločinec po potrditvi smrtne kazni, vse tri dni, katere so mu skušali po možnosti olajšati s tem, da so jim stregli in jih gostili ter jim spolnjevali po možnosti vse želje. Zdaj se zločincu na večer napove potrdilo smrti, v jutro pa ta že izvrši. Jeli to res mnogo bolj humanitarno? Gotovost smrti se mu sicer skrajša, a negotovost, strah, obup, ki ga je trafil od obsodbe do potrditve, (in to traja časih cel mesec), gotovo ni nič manj mučna. In kdo ve, ali mu ni hipna izvršitev smrti strašnejša nego daljša priprava nanjo?

Navaja dalje, „da razumljivost bogocastja ne tiči v govoru v besedah“; nemega se seveda more razumeti, ne da bi ravno govoril, za vsak slučaj pa je bolje, da človek ni nem. Če pa pustimo obveljati oni ugovor cerkve, pridemo pa do vprašanja, zakaj se sploh poslužuje cerkev kakega jezika, zakaj ne vrši bogocastja raje z nemimi znamenji, katerim se pripisuje toliko važnosti in razumljivosti?

Mojemu razumu popolnoma nedostopen pa je tretji dokaz, „da privabi cerkev z latinščino narode k bratskim stikom in da miri njihovo surovost!“

Ravno tako bi se lahko reklo, da je diplomacija v srednjem veku s svojo latinščino širila ljubezen med narodi in vblaževala njihove surove nagone! - Zgodovina govori drugače!

Kršćanska vera s svojimi nauki, s svojim duhom je gotovo prva poklicana, da širi ljubezen, bratstvo med prepirajočimi se narodi, da ublažuje, miri njihove strasti; toda z latinščino v božji službi tega ne doseže.

Naravnost smešen pa je naslednji „dokaz“, češ „naj pride katolik do katere zemlje koli h katoliški božji službi, povsod se čuti kakor doma“. Gotovo popolnoma soglašam; naj pride kamor hoče nikjer ne razume nič kakor doma, a vrne se vsaj s tolažljivim prepričanjem, da vsi drugi narodi razumejo toliko kakor on.

Nazadnje pa se p. Škorpik sam pobije, ko začne hvaliti nekatere papeže, češ, „da se niso držali tako trdovratno latinščine ter da so dovolili posameznim narodom bogoslužje v domačem jeziku“. (Dalje prih.)

V Ljubljani, 7. marca.

Lev in uš.

Nemški nacionalni pajac Schönerer je prišel minole dni med graške heilarje, ki so ga sprejeli kakor svojega mesijo ter ga s triumfom vozili po mestu. V zahvalo za tako nezasluzen sprejem pa je naklonil Schönerer svojim oboževalcem nekaj zlatih besed, katerih mora biti ponosen vsak Nemeč. Na shodu nemških nacionalcev je namreč dejal: „Mi nismo samo ljudje, mi smo več, ker smo Germani, ker smo Nemci“. In potem je zavrnil teženje slovenskih narodov po enakopravnosti in enakosti s to-le duhovitostjo: „Vedno govoré o enakopravnosti in enakosti, toda kaj takega se upajo govoriti le raznarodenemu nemškemu Mihlju. Ako bi se pozvalo leva, naj se postavi na enako stališče z ušjo, ker je prav taka žival kakor lev, bi se branil take enakopravnosti z vso odločnostjo in z vso silo“. Heil! Sedaj vemo, kakšen razloček je med Slovani in Germani ter zakaj se upirajo avstrijski Nemci enakopravnosti Slovanov. Seveda, Nemci so levi, a Slovani smo uši!

Bolgarske iluzije.

Pod tem naslovom je prinesla dunajska „Allgemeine Zeitung“ brzojavko iz Ca-

Vsa humaniteta, ki vlada pri smrtni kazni, je torej le navidezna, in justifikacija je in ostane madež, katerega si naj izbriše vsaka civilizirana država.

Nikdo me ne bo dolžil radi tega na pačne sentimentalnosti. Gotovo je smrt zločinca le malenkost v primeri z drugimi pregrehami, katere zakrivljajo države. Gotovo so vojne mnogo večje pregrehe. Iz dobičkarije provzročiti smrt sto in sto državljanov ter pobiti toliko sto „sovražnikov“, kakor n. pr. sedaj v Južni Afriki, kjer se ta pregreha grozno maščuje nad Angleži — brez najmanjšega povoda provzročiti bratomorno vojno, kakor jo je svoj čas Milan srbski proti Bolgariji — vse to je gotovo mnogo bolj obžalovanja, mnogo bolj obsojevanja vredno. Gotovo so take vojne največji madež človeštva in vendar ne provzročajo one ogorčenosti, kakor smrt zločinčeva!

Kar se tiče slučaja Hummel, je to znamenito, da je še zadnji hip zatrjevala, da ni smrti zaslužila, dasi je priznala dokazana trpinčenja svojega deteta. In tudi Heldove zadnje besede so bile: „Nedolžen sem“. Nehote se usiljuje misel, da je baš pri svoji izvanredni surovosti in neizobraženosti nedostajalo tuma dvema zločincema spoznanje za svojo zločinstvo. Zdravniki so ju sicer

rigrada, da vlada v Sredou (Zofiji) in sploh v Bolgariji velika razburjenost, in da kaže vse na to, da misli knez bolgarski iznova, kako bi pridobil kneževini neodvisnost in naslov kraljevina. V Carigradu se valed tega baje ne vznemirjajo. Porta nikakor ne misli ugoditi bolgarskim željam in to tem manj, ker dobro ve, da ne dobi knez Ferdinand podpore niti na Dunaju niti v Peterburgu. Avstrijska in ruska vlada sta odločno proti vsaki izpremembi na Balkanu, ker bi mogla taka izprememba provzročiti komplikacije. Porta ima na macedonski meji močne posadke. Poročila iz Albanije so dosti neugodna ter so ondotna plemena zopet nemirna. Ako bi nastal z Bolgarijo konflikt, bi Turčija poklicala Albance, kakor je storila že večkrat. Tako pa bi nastal v Bolgariji in Macedoniji bojni vihar, katerega Avstro-Ogrska in Rusija ne bodeta trpeli in zato bo moral Koburžan mirovati. Vsekakor je Bolgarija Rusom danes zopet jako naklonjena, nasprotno pa Avstro-Ogrski zelo neprijazna. Koburžan hoče v kratkem spremeniti ministrstvo z drugim, ki bo zavzet za „aktivno“ politiko. Dejstvo je, da Bolgarija in knez s sedanjim položajem na Balkanu nista zadovoljna, in da žele Bolgari izpremembo.

Vojna v Južni Afriki.

Robertsova armada stoji sedaj pri Nortailgi v ugodnih pozicijah. Šesta divizija pod Kelly-Kennyjem je zasedla na desni strani vse hribe pet milj južno od reke Modder, sedma divizija pod Tuckerjem pa stoji v sredi neposredno južne reke. General Colville z deveto divizijo stoji severno. Konjenišvo pod Frenchom je na levi fronti, konjeniška infanterija pod polkovnikom Ridley Martyrom pa na desni. Buri so na hribih južne reke Oranje. Doselej še niso podrli nobenega mostu in tudi železniške proge do Achtertanga, to je do polovice pota med Kolesbergom in Norwals Pontom niso poškodovane. Buri pa stoji še v bližini Kimberleya, Ladysmitha in Dordrechta. Iz Dordrechta poročajo, da je general Brabant popolnoma premagal oddelek Burov, ki so se jako vilo branili, a se morali končno umakniti. Severno od Kimberleya je večji oddelek Angležev. Prehod reke Vaal bo težaven, ker tam stoji Buri, ki so že porušili ondotni most. Iz Ladysmitha je poskusal del posadke prodirati proti severu, a ustavili so ga Buri. Nastal je boj, ki se ni dokončal, kajti Angleži so se umaknili ter se vrnili zopet v Ladysmith. Iz tega sledi, da je v Natalu še precej Burov in bode imel Buller še dosti dela, da prodre do meje. V Londonu se je dne 5. t. m. celo govorilo, da so Buri ujeli Bullerja. „Reuterjev Office“ poroča, da ta vest še ni potrjena, a preroka je ne. Iz Bruslja je došlo končno tudi poročilo, da je dr. Leyds res izjavil, da začne takoj z mirovnimi pogajanj, ako se Anglija zaveže, da bode poslej neodvisnost obeh burskih republik respektirala. Krüger ni bil nikdar vnet za vojno in Buri sploh ljubijo mirno življenje, zato odlože nemudoma orožje, ako ostane vse tako kakor je bilo pred začetkom vojne. Sicer pa, ako Angleži s tem niso zadovoljni, se bode

priznali duševno zdrava, torej je bilo dejanje iz blaznosti, iz nezavednosti izključeno, kljub temu je lahko mogoče, da je bilo njiju naziranje tako, da sta se v istini smatrala za žrtev krivične obsodbe. Erez dvoma je tako naziranje neopravičeno, a vendar je mogoče; in potem je njiju kaznen dvakrat strašna, ker zločin, katerega se kdo ne zaveda, vendar ne more trpeti najhujše kazni.

Mnogo glasov je tudi za to, da je smrtna kazen zlasti pri ženski pregrozna. No, ako se ženska pregreši istotako kot moški, zakaj se ne bi istotako kaznovala, ako ni posebnih, po njenem spolu provzročanih olajšavnih momentov? V današnjih dneh, ko vse kriči po ženski enakopravnosti, naj se ta ne razteza tudi na kazen? A v tem slučaju je bila krivda Hummelovke mnogo večja nego moževa, in poleg tega še pregrešitev proti materini ljubezni vse večja nego ona proti očetovi; zato je tudi vladar podpisal njeno smrtno kazen, dočim je moževo izpremenil v dosmrtno ječo. Pri Heldu pa je bil dokaz krivde nedvomen, njegov značaj je bil skrajno surov, njega predrznost in ciničnost brezprimerna, a vrsta njegovih zločinov taka, da je bil Held res nevaren člen človeške družbe.

Dr. J. J.

vojna nadaljevala do zadnjega moža. V angleški zbornici je predložil državni zakladnik proračun, glasom katerega se bode dohodninski in obrtni davek povišal ter najame posojilo 43 milijonov. Zakladnik je izjavil, da angleški narod ne odneha prej, da zmaga ter bode prinesel še največje žrtve, ako treba. — Afrikanderji so se začeli v Kaplandiji opasno gibati. V okrajih Prieska, Kenhart, Britstownu in Barklywestu vlada prava vstaja. Guverner Milner je proglasil v dotičnih okrajih obsešno stanje. Ako bi se dvignili Afrikanderji, bi imela Anglija opravka z dvema sovražnikoma.

Dopisi.

Iz Vipavske doline, 3. marca. Pri volitvi občinskega starešinstva na Gočah 1. t. zmagala je po božji previdnosti „liberalna“, „brezverska“ stranka. Županom je izvoljen g. Leopold Žgur. Nasprotniki uporabljali so vse mogoče pripomočke, da bi si pridobili večino pri izvoljenih odbornikih, a ni se jim posrečilo. Hrabro se je držal mizar F. pred sladkobesednim očetom Š. in odločno je odgovoril cerkovnik V. ravno istemu, kakor celo svojemu cerkvenemu predstojniku, da si ne da odkupiti svojega prepričanja. Čast jima! Vse potrto tava sedaj okrog na katoliški podlagi osnovano, pevsko društvo „Nanos“. Porušili so se mu namreč vsi zlati gradovi, še predno so bili dozidani. Pozabiti bode moralo na onih, od pogorelcev objubljenih 300 gl. nagrade za cerkveno petje, izostati je moral po volitvi nameravani slavnostni spreved, pri katerem bi sedel zastavonoša na tridesetletnem „Arabcu“. Gosp. pevovodji je postalo tako hudo, ko je zvedel o izidu volitve, da se je moral takoj odpeljati. Kaj ne, g. Rihard — občinski tajnik bi bili tudi radi!? Pa nikar ne žalujte preveč, saj novo županstvo vas bo pustilo v sedanji službi cerkvenega pevovodje, samo one nagrade ne bo, katere ste bili popolnem gotovi! Radi tega pa ne obupajte, saj imate na svoji strani petičnega možaka, in sedaj izvoljen župan tudi ne bo večer, gospodoval bode le tri kratka leta, po preteku teh, že zopet lahko poskusite svojo srečo. Dal Bog, da bi se vam pa v tem času nekoliko pomirila razgreta kri! —

Iz Lesec, 4. marca. (Občinska volitev v Lescah.) Sedanjemu odboru je njegova precej podaljšana doba vladanja končno dotekla. Sestavljen je od mož, ki večinoma nimajo niti gospodarskih, še manj pa političnih načel. Sporazumljeni so le v tem, da pridno podpirajo svojega načelnika, ki slastno sledi klerikalni poti. Njegova 22letna komanda na županstvu ga je storila skoraj preveč praktičnega in iznajdenega. Ta izkušnja rodila je mej občani neko mržnjo do župana A. Meršola, in v ta namen se je organizovala njemu nasprotna narodno radikalna stranka. Dne 14. decembra m. l. vršila se je volitev novega obč. odbora, pri kateri je bila udeležba obojestransko precejšna. Ob tej priliki se je oče župan skoraj do krvi potil, najbolj pa takrat, ko mu je prisotni gosp. c. kr. okr. glavar naznanil rezultat volitve in je izprevidel, da ima njegova stranka pet, nasprotna pa sedem odbornikov. Iznenaden je izdihnil: kdo bi bil to mislil! V tem slučaju, ako pri tem ostane, bil je do dobrega preverjen, se mu krona gotovo z glave zmuzne. Kaj storiti v odpomoč? Npravi se pritožba. In res je nekatere izmej svojih nagovoril, naj podpišejo pritožbo proti njegovemu ravnanju.

Vsled te pritožbe bila je baje volitev ovržena in se tedaj volitev zopet ponovi. Mej tem pa je župan drvil okrog ter imel razpostavljene svoje „špiceljne“ v namen ovaduštva, in da svoje politične nasprotnike ugonobi. Da bi oče Meršol zamogel razsojevati, kaj je liberallec ali klerikalec itd., tega pač on ne premore radi svoje visoke učenosti, kajti on se je nekdanj šolal v Lescah ter ondi napravil vse svoje skušnje. Pisavi pa se je proučil v teku mnogih let svojega županovanja toliko, da je sposoben napraviti črke, ki se enačijo bolj hebrejski nego slovenski pisavi.

Častni spomin, ki diči župana Meršola, si je postavil 1883. l., ko je Nj. Veličanstvo obiskalo naše kraje, takrat se je Meršol čutil tako vzvišenega, da si je tujega župana postavil namestnikom, kateri se je vladarju predstavil kot načelnik občine Lesce.

Meršol je tako rekoč s tem sam sebe zatajil. Postavljeni namestnik bil je cesarsko odlikovan, župan pa od ljudstva zasmejan.

Najbolje označuje Meršola pač okolnost, da, ko je dne 26. oktobra m. l. šla večina udov na občni zbor c. kr. kmetijske družbe v Ljubljano, bil je on tako navdušen, da je tudi on zjutraj vstal, se oblekel ter napravil nekoliko korakov proti kolo-dvoru. Naenkrat pa mu je šinila v glavo misel in notranji glas mu je govoril, da ima sinka v kranjski gimnaziji in mu ta pot zna kaj škoditi. Pogruntal jo je! Zbral je svoje moči, pokazal „figo“, ter obrnil osebo, ki je bila takrat njega last, na nasprotno stran, ter premeril v novi korake, katere je bil že prej napravil, nazaj proti domu. Kaj ko bi bila večina udov kmetijske družbe tako ogorčena, kakor on, v katerih rokah bi se nahajala sedaj kmetijska družba? In tako stori mož kot načelnik občine. Ko bi n. pr. država imela tako odločnih in pogumnih vojakov, kot je župan Meršol, potem ne bi trebalo bati se vojske, kajti vsak dobro ve, da je doma v kotiču bolj varno, kakor na bojišču, naj si že bode pred gmotnimi ali telesnimi batinami. Jednaki možakarji so pač prereditelj se jani. Drugič kaj več o notranjih zavezah občine ter o prihodnji občinski volitvi.

Skrivnosti vipavskega župnišča.

(Izpred porotnega sodišča.)

„Slovenski Narod“ priobčil je lani v št. 138. z dne 19. junija dopis iz Vipave, v katerem se je zavračalo „Slovenčev“ infamno obrekovanje vipavskega župana Hrovatina in kateri se je končal z besedami:

„Končno naj omenimo še par besedi v obrambo nemega, a zvestega Hrovatinovega sultana, ki noče klerikalcem izdati, kako župan čuje nad ponočnim nraštvenim življenjem. Gospodje, to je zelo spolzla pot, v nevarnosti ste, da padete. Ko bi znalo vipavsko farovško zidovje govoriti, pripovedovalo bi nam zgovorno o stvarah, ki presežajo daleč vse to, kar si o bajnorazkošnih haremih turških „sultanov“ domišljujemo; dogodke, ki se niso in se bržkone tudi nikdar ne bodo dogajali po sramotnih hišah, kajti kaj tacega more si izmisliti sam hudč Bitru...! Pomislite malo na to, kaj si ljudje šepetajo o pritičju hiše, v kateri je nastanjena naša katoliška posojilnica, in tako dalje. To je celo za liberalnega Hrovatinovega „sultana“ preveč!“

„Slovenski Narod“ je sicer pozneje pojasnil, da se to rahlo namigavanje ne nanaša na sedanjega dekana Erjavca nego na čase njegovega prednika. S tem je bil odstranjen vsak dvom, da se hoče dekanu kaj očitati, toda dekan Erjavec je vzlic temu v svoji klerikalni maščevalnosti nastopil pot tožbe, in naperil je tožbo proti dr. Tavčarju, kot vrhovnemu redakteurju „Slovenskega Naroda“. O tej tožbi se je danes obravnavalo pred porotnim sodiščem.

Sodišču je predsedoval svetnik gosp. Schneditz, votana sta bila svetnika gg. Hauffen in Elsner, zapisnikar g. Vodušek. Dekan Erjavec se je udeležil obravnave osebno. Njegov zastopnik je bil dr. Šustersič. Zagovornik dr. Tavčarja je bil dr. Kušar.

Po prečitaniu obtožnice je predsednik vprašal drja. Tavčarja, če se čuti krivega, na kar je dr. Tavčar odgovoril, da ne. Zajedno je dr. Tavčar predlagal, naj bo obravnava tajna, in to z ozirom na delikatnost raznih okolnostij, katere se morajo omeniti. Sodišče je temu ugodilo in odredilo tajno obravnavo.

Na to je dr. Tavčar vso zadevo obširno pojasnil. Najprej je naglašal, da predsednik „Narodne Tiskarne“ izvršuje le nekako nadzorstvo nad „Slov. Narodom“, da pa ga je le „Slovenec“ napravil za šef-redakterja. Inkriminirani dopis je čital in je bil dopis z njegovim privočenjem tiskan. Zdelo se mu je potrebno, da se odločno zavrne klerikalna stranka, ki je na nečuvno hudoben način preganjala vipavskega župana Hrovatina. Dal je dopis tiskati, ker je vedel, da se zadnji odstavek ne tiče dekana Erjavca, nego da omenja samo razmere, ki so poprej vladale v župnišču. Erjavec ni bil v dopisu nikjer imenovan in ga torej cela stvar čisto nič ne briga. Resnica je pa, da so se godile svoj čas v vipavskem župnišču nečuvne svinjarije. Dr. Tavčar je prosil, naj se mu dovoli dokaz

resnice po pričah, in sicer o stvarih, katere so same po sebi kaznjive.

Mej tem govorom je nakrat vstal dr. Šusteršič in po vsi sili zahteval, naj se mu da beseda, dasi dr. Tavčar svojega zagovora še ni končal. Hotel je prepričati, da bi dr. Tavčar povedal, kaj hoče po pričah dokazati, a predsednik mu ni dal besede.

Dr. Tavčar je potem razložil, kaj hoče po pričah dokazati. Posameznosti njegovih navedb ne moremo navesti in to iz ozirov na nravnost. Navedel je več slučajev kaznivih orgij, ki so se uprizarili v župnišču, ponudil dokaz, da se jih je udeležil tudi neki duhovnik, da so bili v župnišču rojeni štirje nezakonski otroci, in več tacih skrajno škandaloznih stvari.

Dr. Šusteršič se je z vso močjo ustavljal zahtevi, da bi se ta dokaz pripustil. Priznal je izrečno, da so se v župnišču nekdanj godile jako nemoralne stvari, katere pa se ne tičejo sedanjega dekana, in prosil dr. Tavčarja, naj iz ozirov na prizadete osebe odneha od tega dokaza.

Dr. Tavčar je temu ugodil, ker je dr. Šusteršič sam priznal, da so se v župnišču res godile nemoralnosti.

Votant svetnik Elsner je začel na to izpraševati dr. Tavčarja in dokazovati, da inkriminirani dopis ne more leteti na drugo, ko na dekana Erjavca, na kar je rekel dr. Tavčar, da ima votant pač pravico vpraševati, ne pa delati obtožbe, kakor poskuša svetnik Elsner.

Dokazno postopanje je bilo s tem končano in je sodni dvor formuliral vprašanje, na katero so pozneje imeli odgovoriti porotniki, na kar so se začeli plaidoyerji.

Dr. Šusteršič je v dolgem, strastnem povsem švadrnerskem govoru, polnem komedijantskega bombasta in „bauernfängerskega“ zavijanja skušal dokazati, da je dekan Erjavec po inkriminiranem dopisu krvavo razžaljen, češ, da leti dopis na njegovo osebo in ne na razmere, ki so vladale v župnišču za časa njegovega prednika. Izjavil je, da takoj umakne tožbo, ako obelodani „Slovenski Narod“ slovesno izjavo, da z inkriminiranim dopisom ni hotel razžaliti dekana Erjavca; naglašal svoje liberalno mišljenje, češ, da je boljši liberalček kakor vsi tisti, ki se tako imenujejo, in da priznava, kakor pruski kralj Friderik, vsakemu pravico, naj postane po svoji fasoni izveličan; vzdihoval, da je „Slovenski Narod“ po vsem Slovenskem zelo razširjen, in da ga čitajo duhovniki in neuhovniki; poveličeval svojo lastno osebo, pretakal bridke solze nad korupcijo, ki je zavladovala v javnem življenju, in končno zahteval, naj porotniki spoznajo dr. Tavčarja krivim pregreška žaljenja časti.

Dr. Tavčar je na kratko odgovoril, da se mu ne zdi potrebno, reagirati na to, kar je dr. Šusteršič sam o sebi povedal. Če je Šusteršičeva tožba tako utemeljena, kakor Šusteršičovo liberalstvo, potem stoji na slabih nogah. Šusteršič je tudi rabil primer, s katero je hotel dr. Tavčarju očitati, kakor da bi imel kakega nezakonskega otroka. Ko bi bil tako nesrečen, je dejal dr. Tavčar, da bi imel nezakonskega otroka, bi bil to „Slovenec“ že desetkrat v javnost spravil. V meritornem oziru je opomnil, da je že pri prvem zaslišanju dal na zapisnik, da se inkriminirani dopis ne tiče Erjavca. „Slov. Narod“ je tudi priobčil dopis, kjer je bilo to povedano. Danes hoče Šusteršič izjavo, da bi list in dr. Tavčarja ponižal, in da bi mogel „Slovenec“ potem kovati kapital iz nje. Če bi bil v svesti, je dejal dr. Tavčar, da ima dekan Erjavec sploh pravico, zahtevati kako zadoščenje, sem tak poštenjak, da bi je tudi dal. Ali Erjavec te pravice nima, on je svoj nos vtaknil v stvar, ki ga čisto nič ne briga. On ni hotel jasnosti, nego je po sili hotel žaljen biti. V vipavskem župnišču stanujejo razen Erjavca še drugi duhovniki, a nobeden se ni čutil žaljenega in ni tožil, ker je vsak vedel, da se dopis nanaša na prejšnje čase. Klerikalci so začeli prvi prati umazano perilo, in dopis je le odgovor na to. Končno je dr. Tavčar dejal, da se pravoreka porotnikov ne boji.

Zagovornik dr. Kušar je pojasnil, da kakor je svoj čas dekan Grabrijan iz politične maščevalnosti tožil nekaj vipavskih mož, dasi je s tem provzročil, da so se razkrili škandali, ki so se godili v župnišču, tako toži tudi dekan Erjavec le iz politične maščevalnosti. Erjavec je imel poslanca Božiča na sumu, da ga je pisal tisti dopis in njega je iskal, a ker ga ni dobil,

se je oklenil dr. Tavčarja. Dopis sam je tako pisan, da ne more nihče reči, da leti na Erjavca, saj so prejšnje razmere v vipavskem župnišču obče znane. Vrh tega je pa „Narod“ priobčil dopis, v katerem je bilo rečeno, da inkriminirani odstavek ne leti na Erjavca.

Po kratkem odgovoru dr. Šusteršiča in temeljitem resumeju predsednika so se porotniki umaknili v svojo sobo. Po kratkem posvetovanju je njih načelnik g. Engelsberger naznanil, da so porotniki z 11 proti 1 glasov zanimali vprašanje, če je dr. Tavčar kriv razžaljenja časti, storjenega s priobčenjem navedenega dopisa.

Sodišče je na to dr. Tavčarja oprostil od obtožbe in obsodilo dekana Erjavca na plačilo vseh sodnih stroškov.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 7. marca.

— Repertoar slovenskega gledališča.

Naša velezaslužna subreta in igralka, splošno priljubljena gospa Irma Polakova ima v soboto svojo benefico z „Netopirjem“. — V torek se poje prvič Bellinijeva opera „Norma“, v petek pa se vprizori Cankarjeva drama „Jakob Ruda“. Prihodnje nedeljo pa bodeta zopet dve predstavi.

— **Koncert gospe Nadine Slavjanske** je moral odpasti, ker je njen židovski impresarij Kugel vzlic v nedeljo sklenjeni pogodbi, da se vrši koncert v Ljubljani v torek, vendarle sklenil novo pogodbo z vodstvom „Narodnega doma“ v Mariboru za isti dan ter hotel, naj se vrši koncert v Ljubljani v sredo. Ker sredo ni dan slovenskega gledališča, se koncert ni mogel vršiti niti včeraj, niti danes. Vse zmešnjave je torej kriv impresarij Kugel.

— **Iz Cola nad Vipavo.** Dolgo sem molčal, pa primoran sem povedati o našem sedanjem župniku Koširju. Napačal je „Narod“ že z lece in dvakrat pa pri izpraševanju vesti. A te dni je dobil zopet priliko za napad, in sicer na leci. Namesto da bi božjo besedo oznanoval, izrazil se je nekako tako le: Kristus me bo na sodnji dan vprašal: Simon, ali si spal, da si pustil v svoji župnji gladne volkove in podobi brezverskih časnikov med kristjane zaha-jati? Seveda je mislil na „Narod“, ki je naše glasilo, ne pa „Slovenca“, ki pobira ostanke po drugih časopisih.

— **„Soča“ in „Primorec“ prepovedana v — cerkvi.** Štanjelski kurat je po vzorcu kranjskih duhovnikov prispel srečno do tega, da prepoveduje v cerkvi „liberalne“ liste: „Soča“ in „Primorca“. Na Kobaridskem se je zlorabljal spovednica v to svrhu, da se odpravi „grešnika“ od naših listov, v Štanjelu na Krasu pa se je zlorabila pridiga na svetem mestu v to, da se prepovedujejo v njej naši listi, mesto da bi se čula tam božja beseda. Tako poroča „Soča“ in dostavlja: Zlorabljenje cerkve v politične svrhe pri našem ljudstvu ne dobi tolikega uspeha, kakor mislijo nekateri gg. nunci, to vemo, ker poznamo ljudstvo, in ker zastavimo vse sile v to, da se ubramo razširjenja pogubonosnega klerikalizma o pravem času. Ves klerikalni aparat v deželi deluje proti nam. Naše somišljenike pa prosimo, da se ne dadó ugnati v kozji rog od nikakega kurata ali kaplana, ki zlorablja cerkev v svoje politične namene, marveč naj stoje trdno na našem naprednem in svobodomiselnem stališču!

— **Občni zbor „Slovenskega planinskega društva“** se ne bo vršil v soboto, dne 10. marca, kakor je bilo poročano v „Planinskem Vestniku“, marveč v sredo, dne 15. t. m. Odbor je ukrenil to preložitve zaradi tega, ker ima dne 10. t. m. gospa Polakova svojo benefico, katere se bo udeležilo, kakor se čuje, tudi mnogo planincev.

— **Zadnji zabavni večer „planinskega društva“** imel je kot program tretje (zadnje) predavanje g. notarja Plantana o njegovem potovanju po Skandinaviji. Z zanimanjem so sledili poslušalci predavateljev popisom severnih kulturnih središč Stockholm in Kodaanja. H koncu je g. predavatelj še podal nekaj zanimivosti o splošnem kulturnem stanju naprednih skandinavskih narodov. Živahno ploskanje po sklepu je pričalo, da je občinstvo g. notarju Plantanu odkritosrčno hvaležno za njegova tri lepa predavanja.

— **Od Sv. Gregorija** nam pišejo: Gosp. Stanislav Legat, učitelj pri nas, je

mlad mož, slabotnega telesca, a kakor vse kaže, prav podjetnega značaja. Ko smo zadnjič zavrtili nekatere njegove neslanosti in se nekoliko pobavili z njim, narastlo mu je hkratu veselje do dopisovanja v „Slovenca“ in v 50 štev. je spustil že drug, seveda zopet sila duhovito pisan dopis, v katerem nas pozivlja, da bi se še delj pečali z njegovo neprebavljeno modrostjo. Izjavljamo pa, da ne bo iz tega — nič! Reklame mu ne bomo delali. Če pa na vsak način hoče še brodirati po „Slovenca“, pa ga prosimo, naj se ne podpisuje več s pravim imenom, ker to dopisu samo škoduje.

— **Umrli je v Krminu** preteklo nedeljo ob 4. uri popoldne g. Fran Toroš, veleposestnik in bivši župan v Medani. Bil je odločen narodnjak. Lahka mu zemlja!

— **Rahel potres v Gorici** se je pojavil v nedeljo 4. t. m. nekaj minut pred 6. uro zvečer. Bil je trenoten, dobro čutljiv zhib, rahlo so zahrečala vrata in zatresla se je steklena posoda v omarah. — Potres se je pojavil v Trstu ob 5. uri 55 minut, in sicer kot precej krepk sunek. — V Benetkah pa je bil tako močan, da je provzročil „grande panico“. V Padovi je bil silnejši, ljudstvo je zbežalo iz hiš na prosto. Čutil se je povsod po Beneškem.

— **Občni zbor društva slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Celju** dne 4. t. m. je bil dobro obiskan, vendar smo pogrešali zunanje tovariše. Gg. odvetniki in notarji se vzlic posebnemu vabilu zborovanja niso udeležili. V odbor so izvoljeni: predsednikom Janez Bovha, podpredsednikom Hinko Požun, tajnikom Ivan Doberšek, njegovim namestnikom Ivan Grobelnik, blagajnikom Ognjeslav Založnik, odbornikom Radivoj Moškon in Miha Korošec, katerih prvi je prevzel vodstvo glede posredovanja služb, slednji pa društvene knjižnice. Namestnikom so izvoljeni: Štefan Rajh, M. Vrečko in Anton Vrečer, vsi v Celju, pregledovalca računov pa Josip Cilenšek in Ivan Pinter, oba iz Ljubljane. Ta izvolitev jamči uspešno delovanje društva, če ga bodo podpirali tudi zunanji odvetniški in notarski uradniki s tem, da polnoštevilno pristopijo k društvu. Ker se gg. šefi vabilu niso odzvali, sklenil je zbor, prositi iste, da sami skličejo skupno posvetovanje glede nedeljskega počitka in o tem obvestijo društveno vodstvo.

— **Učiteljske premembe.** Stalna učiteljica pri Sv. Jakobu v Slov. Goricah je postala odnotna časasna učiteljica gdčna. Elvira Vipavc, učiteljica ročnih del na Vidmu pa je postala gdč. Klotilda Tramšek. Stalnim učiteljem je imenovan gosp. Fran Cmerezek v Ločah. Časasni šolski voditelj v Stranicač je postal gosp. Beno Serajnik, učitelj v Čadramu. Gospica Leopoldina Kališ iz Ljubljane je postala stalna učiteljica v Gornjem gradu, a gospica Olga Bradaška, pomožna učiteljica pri Št. Vidu pri Ponikvi.

— **Žaljenje cesarja na plesu „Lege“ v Poreču.** Iz Poreča poročajo, da so tam zaprli osem oseb zaradi nekih pogovorov, s katerimi je bilo žaljeno Nj. Veličanstvo naš cesar. Dotične osebe so odpeljali v Rovinj v kočijah po kopnem mestu po morju. Laški listi popolnoma molče o tem, tako tudi oficiozni in poloficiozni. Kako pa bi kričali, ako bi se kaj takega zgodilo na plesu kakega slovenskega društva!

— **Kokoš je usmrtila** v Polšniku 83letno Heleno Merzel. Opraskala jo je namreč na roki, na kar je začela roka otekati, kajti kri je bila zastrupljena, ter je vsled tega tudi ženica umrla.

— **Konj splašil** se je včeraj zvečer na Tržaški cesti kočijažu Jakobu Mlakarju in je zdiral po Tržaški in Bleiweisovi cesti v mesto. Nasproti Wettachove vile ga je prijel in ustavil delavec v tobačni tovarni Ivan Verbič iz Stožce.

— **Dva znana konjska tatova.** Okoli 20. svečana je bilo v Kučni pri Sevnici ukradenih par konj z vozom vred in se je sumilo, da sta konja bila odvečena na Kranjsko. Žandarmerija je sedaj dognala, da sta konja ukradla znana konjska tatova Jože Sterniša, posestnik v Dolenjem vrhu pri Trebnjem in njegov sin. Slednjega so žandarji že prijeli in zaprli, očeta pa še iščejo. Jože Sterniša, star. in ml. sta tudi ljubljanski policiji znana. Meseca januarja m. l. sta tudi v Ljubljani na sejmu prodajala jednega ukradenega konja in sta bila takoj aretirana in pozneje tudi zaradi tatvine obso-

jena. Tatvino je izdal neki deček, kateri je bil Sterniševi ženi prebral pismo, katero je oče še pred izvršeno tatvino bil pisal svojemu sinu od nekod domov, z naročilom, naj mu „preskrbi“ par konj. Ker žena ni znala brati, ji je pismo prebral deček, kateri je sedaj to povedal in tako tatvino izdal.

— **Tatvina v vojašnici.** Naredniku Jožefu Močanu v Šentpeterski vojašnici je včeraj opoludne neznan tat ukradel raz okna telovadnice rujava denarnico s 46 K 30 vin. in srebrno uro z nikelnasto verižico, vredno 29 kron 60 vin.

* **Poroka nadvojvodinje Štefanije** bo — kakor poroča „Wiener Extrablatt“ — 21. t. m. v gradu Miramare pri Trst. Včeraj zvečer bode Štefanija zapustila Dunaj. Po poroki odpotuje najprej na Riviero.

* **Cronje** je sedaj na krovu angleške križarice „Doris“ pred Kapstadtom ter stanuje v sobah admirala. Pri njem sta tudi soproga in sin. Ko se je Cronje udal, se je njegova žena obupno bala, da bodo soproga ustrelili. Lord maršal Roberts pa je postopal s Cronjem jako kavalirsko. Sabljo je odvzel Cronjeu lord Kitchener, nato je bil Cronje povabljen k zajutreku ter je sedel na desni strani Roberts. Cronje ni skoraj nič govoril. Le to je dejal, da je imel velike izgube, da mu je pošel ves smodnik in vse streljivo, in da se zato ni mogel več ustavljeti. Neki častnik je ponudil Cronju smodko, katero je Cronje pokadil in si nato vzel še jedno. Roberts je ukazal, da se izkazujejo Cronjeu vse vojaške časti, straža mu je prezentirala in vse ga je uljudno pozdravljalo. Izgube Burov so bile vzlic vsemu tekom 14dnevnega boja z Angleži mnogo manjše kakor angleške. Mrtvih in ranjenih so imeli Buri komaj jedno petino toliko kakor Angleži. Tako poročajo angleški časopisi. Ako bi ne bili Angleži vrgli bombe v bursko skladišče za smodnik, ki se je razletelo, bi se bil Cronje še dolgo branil. Angleži pa so imeli balon ter tako dognali, kje imajo sovražniki streljivo ter jim ga zažgali. V taboru Burov je bilo okoli 400 Burk, ki so prišle na dan zmage ob Majubi obiskat svoje može.

* **Skrben general** je vsekakor pl. Stulpnagel v nemškega armadnega kora, ki je prepovedal temeljem neke kabinetne naredbi iz leta 1870., da se podčastniki ženijo s katoliškimi Poljakinjami. Ženitev je tudi prepovedana, ako je v familiji neveste kak socialni demokrat, ali če je imela nevesta že kakega ljubimca ali — groza! — celo otroka!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 7. marca. V današnji seji državnega zbora je predsednik najprej naznanil, da se je drugi podpredsednik Lupul odpovedal. Na to se je vršila volitev prvega podpredsednika. Izvoljen je bil nacionalni posl. Prade, ki je dobil 163 glasov. Posl. Žaček je dobil 92 glasov. 52 glasovnic je bilo praznih. Prazne glasovnice so oddali konservativni veleposestniki in Poljaki. Nemški klerikalci so večinoma glasovali za Pradeja.

Dunaj 7. marca. V današnji seji državnega zbora je predložila vlada zakonski načrt, s katerim se dovoljujejo olajšave pri povračevanju potresnega posojila ljubljanskega.

Dunaj 7. marca. V današnji seji proračunskega odseka so Čehi z obstrukcijo prepričali razpravo o tržaških pristanskih zadevah.

Solinograd 7. marca. Stotnik Friderik Ondraček 59 pešpolka se je danes ustrelil malo pred porotno obravnavo, pri kateri se je imelo govoriti o njegovem trpinčenju vojakov. Obravnava se je preložila.

Bruselj 7. marca. Transvaalski poslanik izjavlja iznova, da se morejo pogajati Buri le pod tem pogojem za mir, ako jim Angleži garantirajo neodvisnost burskih republik. Sicer pa hočejo Buri rajši opustošiti deželo in se izseliti, kakor da bi priznali angleško nadoblast. Pri sestanku Krügerja s Steynom se je sklenilo, da se naj vojna nadaljuje.

London 7. marca. Maršal Roberts je poslal 10 000 mož, da osvobodijo oblegani Mafeking. Med to armado in med Buri je prišlo do bitke. Buri so z uspehom zadržali prodiranje Angležev.

Ceneno domače zdravilo. Za uravnavo in ohranitev dobrega prebavljenja se priporoča raba mnogo desetletij dobro znanega, pristnega „Moll-ovega Seidlitz-praška“, ki se dobi za nizko ceno in kateri vpliva najbolj trajno na vse težkoče prebavljenja. Originalna skatljica 2 K a. v. Po poštnem povzetju razpošilja ta prašek vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJI, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 1 (11-4)

Dež. gledališče v Ljubljani.
Štev. 72. Dr. pr. 1010.

V četrtek, dne 8. marca 1900.

Kot gost nastopi gospa **Ljerkica pl. Šramova iz Zagreba.**

Prvikrat v sezoni:

Pariški potepuh.

Veseloigra v 4 dejanjih, po francoskej Bayarda in Vanderburda predelal Theodor Dankel. Poslovenil Josip Gécelj. Režiser Rudolf Inemann.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7/8. uri. — Konec po 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. pih. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava v soboto, dne 10. marca 1900. Opereta „Netopir“. Benefica gospe Irme Polakove.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m. Srednji zračni tlak 736.0 mm.

Marcij	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm.	Tempera-tura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
6.	9. zvečer	736.9	- 1.3	brezvetr.	oblačno	0.0 mm
7.	7. zjutraj	734.3	- 6.2	sl. jug	del. oblač.	0.0 mm
8.	2. popol.	733.4	+ 1.5	sl. jug	jasno	0.0 mm

Srednja včerajšnja temperatura -1.7°, normale: 2.1°.

Dunajska borza

dne 7. marca 1900.

Skupni državni dolg v notah	99 K 30 h
Škripi državni dolg v srebru	99 „ 29
Avstrijska zlata renta	98 „ 30
Avstrijska krona renta 4%	99 „ 05
Ogrska zlata renta 4%	98 „ 10
Ogrska krona renta 4%	93 „ 70
Avstro-ogrski bančne delnice	126 „ 80
Kreditne delnice	235 „ 15
London vista	242 „ 50
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118 „ 40
90 mark	23 „ 66
90 frankov	19 „ 30
Italijanski bankovci	89 „ 90
C. kr. cekini	11 „ 38

Jožef Makovec

na Bregu št. 20

stavninski in pohištvni pleskar, pis-menski slikar in lakirar pločevin

se usojam p. n. občinstvu naznanjati, da sem postavil **lakirarsko peč za lakiranje na pleho-vino in na železo** po naj-novejšem načinu, ter prevzemam lakira-nje **bičkelskih stojal, kopalnih ban, vodnih škafov, tas, plchastih tablic, vozniških svetilk** itd. itd.

Vzorci vseh vrst **lesnih imitacij** po izbori brez vsake konkurence po najnižjih cenah. (372-5)

Prodajam tudi

oljnate barve, lak in firnež.

Učenec

krepak, zdrav, z dobro šolsko naobrazbo, se sprejme v špecerijsko prodajalnico. Ponudbe sprejema upravništvo „Slov. Naroda“. (443-3)

Najcenejše in najsolidnejše nakupovališče za sukneno in volneno blago

je samo pri firmi (468-1)

Jakob Theumann
Brno, Rotovška ulica 12.

Bogato asortirane vzorčne zbirke za gg. kroja-ške mojstre gratis in franko. Velika izber naj-novejših in najmodernejših tu- in inozemskih izdelkov. Stalna zaloga črnega blaga, uniform-skega blaga za uradnike, veteranska, gasilna in druga društva, za livreje itd. itd. **Vzorec gratis in franko.**

Št. 8192. (465-2)

Ustanova za vojaške sirote.

Pri mestnem magistratu ljubljanskem podeliti je za tekoče leto Josip Sühl-ovo ustanovo za vojaške sirote v znesku 75 K 60 h.

Prošnje za to ustanovo, do katere imajo pravico uboge sirote vojaškega rodu, naj bodo zakonske ali pa nezakonske, vlo-žiti je

do 15. t. m.

pri podpisanim magistratu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

6. dan marca 1900.

Gotov uspeh

imajo splošno priznane

Kaiser-jeve

karamele iz poprove mete

proti nedostajanju apetita, želodeč-nemu bolu, slabemu in pokvar-jenemu želodecu.

Pristne v zavojih po 25 vin. pri Mr. Ph. Mardetschlaeger-ju v Ljubljani, v orlovi le-karni poleg železnega mostu, pri Ubaldu pl. Trnkóczy-ju in v deželni lekarni Milana Leu-sterka v Ljubljani. b (1919-8)

Praktikant in učenec

se takoj sprejmeta v trgovino z mešanim blagom. (467-1)

Kje? pove upravništvo „Slov. Nar.“.

Gostilno

blizu Celja (425-3)

odda na račun ali v najem

S. Kukec, pivovarnar v Žalcu.

Prodajalka

za neko tukajšno fino trgovino se takoj sprejme. Vešča mora biti obeh deželnih jezikov in imeti dobro pisavo. (469-1)

Ponudbe, če možno s fotografijo, pod šifro „P. R. 101“ poste restante.

Gračina Polhov gradec

odda 600—700 centov

žlahadne mrve.

Cena je za 100 klg. 2 gl.

Oskrbništvo gračine Polhov gra-dec pri Ljubljani. (436-3)

J. C. Zorzenon

agent v Trstu

oskrbuje na provizijo kasa-pro-dajo in prekomorsko odpošil-jatev vseh vrst rezanega in stavbinskega lesovja. (446-2)

Oddelek za sukno firme

Kastner & Öhler v Gradcu

ima največji sortiment (426-2)

pristno štajerskega lodna.

Priznana najboljši izdelki iz zajamčeno čiste ovčje volne.

Modno blago; črno in modro blago za obleke za gospode.

Vzorci franko.

Razglas.

Licitacijskim potom nastalo

skladišče manufakturnega in drobnega blaga

v katerem se dobivajo

blago za damske obleke, blago za moške obleke, kotoni, zefiri, belo blago, srajce, kravate, dežniki, modrci itd. itd.

se bode

na drobno popolnoma razprodajalo po sodni cenitvi od dné 1. mara 1900 naprej na Sv. Petra cesti št. 4, v Mayerjevi palači (lekarna Mayer).

(418-4)

Zahtevajte vselej
Maršner-ov

češki kakao

ki ga imenitni zdravniki priznavajo za najboljšega, in

češko čokolado

ki je tujim izdelkom vsaj jednaka, ako jih ne prekosi. (371-4)

A. Maršner, Praga, Kral. Vinohrady.

Na prodaj v Ljubljani imajo: Jos. Šumi, R. Petrič, Ph. Novotny, Ivan Jebračin; v Mariboru: J. Pelikan; v Celju: F. Jakovič, Ivan Vrečko.

Compagnie Générale Transatlantique

francoska proga z brzimi poštnimi parobrodi Basel-Pariz-Havre-New York.

Vožna cena v III. razredu iz Basela v New York 80 (osemdeset) gl.

Prihodnje odplutbe:

iz Basela	8. februarja	iz Havra	10. februarja	parobrod „La Touraine“
„ „	15. „	„ „	17. „	„La Normandie“
„ „	22. „	„ „	24. „	„La Bretagne“
„ „	1. marca	„ „	3. marca	„L' Aquitaine“
„ „	8. „	„ „	10. „	„La Gascogne“
„ „	15. „	„ „	17. „	„La Touraine“

Za sklepanje pogodb se priporoča

(235-11)

Zwilchenbart, 9 Centralbahnplatz, nasproti kolodvora, Basel (Švica).

Kmetska posojilnica na Vrhniki

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

vabi častite zadržnike k

rednemu občnemu zboru

ki bode

dné 16. marca ob 3. uri popoldne v zadržni pisarni na Vrhniki.

Vspored;

1. Poročilo ravnateljstva.
2. Poročilo nadzorstva o računskem sklepu.
3. Odobrenje računa in razdelitev dobička.
4. Volitev ravnateljstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

BILANCA.

Št.	Imetje	Znesek		Št.	Dolгови	Znesek	
		kron	h			kron	h
1	Gotovina konec leta 1899	16964	88	1	Zadržni deleži	14400	—
2	Vrednost inventarja	910	—	2	Hranilne vloge	1270216	92
3	Posojila	1136759	12	3	Predplačane obresti	104	26
4	Zaostale obresti	21745	18	4	Obresti zadržnih deležev	648	—
5	Naloženi denar v denarnih zavodih	113797	58	5	Neplačani rentni davek za leto 1899	736	73
6	Zaostali izvršilni stroški	543	48	6	Rezervni zaklad	82333	32
7	Naloženo za rezervni zaklad	82333	32	7	Čisti dobiček	4614	33
		1373053	56			1373053	56

Na Vrhniki, dné 28. februarja 1900.

(464)

Ravnateljstvo.

Zaloga zlatine in srebrnine in pravih švicarskih ur.

Podpisani priporočam slav. občinstvu svojo veliko zalogo koles, posebno občeznana prava

Styria kolesa

s patentiranim krogličnem tečajem, najboljši in najsolidnejši sistem v l. 1900, jako trpežna in lahko tekoča.

Vsi modeli so enotno zboljšani in poleg tega so jako znižane cene.

Pripomniti moram, da imam v zalogi edino le modele 1900, kajti vse prejšnje razprodal sem v jeseni pod svojo ceno, samo da mi bode moč v sedanji sezoni le z letošnjimi modeli slavnemu občinstvu vstrezati.

Geniki poštnine prosti.

Spoštovanjem

Franc Čuden, na Velikem trgu nasproti rotovža.

(123-16)

Zaloga šivalnih strojev.